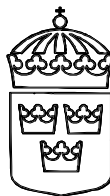

Kommittédirektiv

Demokratin 100 år – samling för en stark demokrati

Dir.
2018:53

Beslut vid regeringssammanträde den 20 juni 2018

Sammanfattning

Regeringen vill uppmärksamma att det år 2021 är hundra år sedan det första riksdagsvalet där både kvinnor och män fick rösta. Det utgör ett unikt tillfälle att bemöta de utmaningar demokratin står inför i dag. En kommitté ska därför under 2018–2021 planera, samordna och genomföra en samling av insatser och aktiviteter för en stark demokrati. Tyngdpunkten i genomförandet ska ligga på år 2021.

Insatserna och aktiviteterna ska planeras och genomföras i nära samarbete med relevanta aktörer som arbetar med demokratifrågor och nå ut till en stor del av befolkningen. De ska bidra till ökad delaktighet, förankring och motståndskraft i demokratin. Kommittén ska uppmuntra en bredd av aktörer att delta, såsom skolväsendet, det civila samhället, myndigheter och kommuner. De insatser och aktiviteter som genomförs ska bidra till att främja demokratin i hela landet.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 juni 2022.

Hundra år sedan allmän och lika rösträtt infördes

Genom beslut av 1919 och 1921 års riksdagar infördes allmän och lika rösträtt. Reformen innebar först och främst att kvinnor fick rösträtt och blev valbara till riksdagen. Den svenska väljarkåren fördubblades därmed. Den 12 september 1921 fick kvinnor för första gången utöva sin rösträtt i riksdagsval. År 2021

är det således hundra år sedan det första riksdagsvalet hölls i vilket både kvinnor och män fick rösta. Demokratin fick därmed sitt stora genombrott i Sverige. Rösträttskampen drevs delvis vidare även efter 1921 eftersom det fortfarande fanns vissa grupper av befolkningen som inte fick rösta.

Att demokratin fyller hundra år uppmärksammas av flera aktörer. Riksdagens högtidlighållande sker under åren 2018–2022. I centrum står processen för demokratiseringen och riksdagens roll i denna. Riksdagen avser att starta högtidlighållandet den 17 december 2018 för att manifestera riksdagsöverenskommelsen som ledde till allmän och lika rösträtt. Riksdagen avslutar högtidlighållandet i januari 2022 med att uppmärksamma att det var 100 år sedan de första kvinnorna tog plats i den nyvalda riksdagen.

Regeringen uppmärksammar att demokratin fyller hundra år

Att den svenska demokratin fyller hundra år innebär ett unikt tillfälle att uppmärksamma att demokratin ständigt måste främjas, förankras och försvaras.

Demokratin utgår från idén om politisk jämlikhet. Alla ska ha möjlighet att vara med och påverka. Inom ramen för demokratipolitiken beslutar regeringen därför om en kommitté som ska planera, samordna och genomföra en samling av insatser och aktiviteter som tar sikte på de utmaningar som demokratin står inför i dag. Regeringens mål för demokratipolitiken är en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika (prop. 2017/18:1).

Regeringens demokratistrategi Strategi för en stark demokrati – främja, förankra, försvara (dnr Ku2018/01406/D) ger en lägesbild av demokratin i dag. Den svenska demokratin står på många sätt stark. Samtidigt finns utmaningar som är särskilt viktiga att bemöta: ett demokratiskt utanförskap, ett hotat demokratiskt samtal och antidemokratiska aktörer som utmanar. Regeringen ser därför ett behov av att låta en kommitté planera och genomföra en bred samling av olika insatser och aktiviteter

för att främja delaktighet, förankra demokratin och stärka dess kraft att stå emot antidemokratiska aktörer.

Uppdraget

En kommitté ska under åren 2018–2021 planera, samordna och genomföra en samling av insatser och aktiviteter för en stark demokrati. Dessa ska planeras och genomföras i nära samarbete med relevanta aktörer. Kommittén ska uppmuntra en bredd av aktörer i hela landet att delta, såsom skolväsendet, det civila samhället, myndigheter och kommuner.

Utgångspunkten för kommitténs arbete ska vara regeringens demokratipolitiska mål och regeringens demokratistrategi ska beaktas. Arbetet ska bidra till att utveckla och stärka demokratin på både kort och lång sikt genom att öka delaktigheten, förankringen av och motståndskraften i demokratin. Samlingens insatser och aktiviteter ska t.ex. främja utveckling av de kunskaper och förmågor som människor behöver för att kunna delta aktivt i demokratin, bidra till att uppmuntra och inspirera till demokratiskt deltagande och stärka stödet för demokratins grundläggande principer. I planeringen och genomförandet av samlingens insatser och aktiviteter ska kommittén beakta och nå ut till olika målgrupper i befolkningen. Arbetet ska omfatta lokal, regional, nationell och EU-nivå. Även den internationella nivån kan inkluderas.

Planera insatser och aktiviteter

Kommittén ska föreslå hur en samling för en stark demokrati ska genomföras och vilka insatser och aktiviteter som ska ingå i samlingen. Huvuddelen av insatserna och aktiviteterna ska genomföras år 2021, därför ska fokus för förslaget vara detta år. Förslaget ska tas fram i samverkan med relevanta aktörer.

Kommittén ska redovisa förslaget till Regeringskansliet senast den 14 januari 2019. Det ska innehålla förslag på insatser, aktiviteter och samarbeten med en bredd av relevanta aktörer, exempelvis myndigheter, kommuner och det civila samhällets organisationer, samt en finansieringsplan. Det ska framgå hur

aktiviteterna och insatserna kan ge bestående effekter i enlighet med regeringens demokratipolitiska mål. Kommitténs roll i genomförandet ska också framgå.

Genomföra och samordna insatser och aktiviteter

Kommittén ska genomföra och samordna en samling för en stark demokrati under åren 2018–2021. Samordning och kommunikation av insatser och aktiviteter utgör en central del av kommitténs arbete. Kommittén ska uppmuntra olika aktörer såsom skolväsendet, det civila samhället, myndigheter och kommuner att delta i samlingen samt involvera allmänheten i aktiviteter som ingår i samlingen. Tyngdpunkten i genomförandet ska ligga på år 2021.

Kommunicera samlingen

Huvuduppdraget för kommitténs ledamöter är att kommunicera samlingen så att den når ut till så många som möjligt. Ledamöterna ska arbeta utåtriktat mot olika målgrupper i befolkningen, uppmuntra en bredd av aktörer att delta i samlingen samt delta i seminarier och andra utåtriktade aktiviteter.

Konsekvensbeskrivningar

Kommittén ska redovisa förslagets konsekvenser i enlighet med kommittéförordningen (1998:1474). Om förslaget beräknas innebära ökade kostnader ska kommittén föreslå hur dessa ska finansieras.

Samråd och redovisning av uppdraget

Kommittén ska löpande samråda med relevanta aktörer, riksdagen och berörda departement inom Regeringskansliet. Senast den 14 januari 2019 ska kommittén delredovisa ett förslag på hur en samling för en stark demokrati ska genomföras. Uppdraget ska slutredovisas i sin helhet senast den 1 juni 2022

tillsammans med en analys av resultat och utfall. Kommittén ska också lämna förslag på hur insatserna och erfarenheterna från samlingen 2018–2021 kan tas tillvara av regeringen efter att kommittén har avslutat sitt uppdrag.

(Kulturdepartementet)